

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Muutuste kava ELi arengupoliitika mõju suurendamiseks / Tulevane lähenemisviis kolmandatele riikidele antavale ELi eelarvetoetusele”

KOM(2011) 637 (lõplik) ja KOM(2011) 638 (lõplik)

(2012/C 229/26)

Raportöör: **An LE NOUAIL MARLIÈRE**

30. oktoobril 2011 otsustas Euroopa Komisjon vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Muutuste kava ELi arengupoliitika mõju suurendamiseks / Tulevane lähenemisviis kolmandatele riikidele antavale ELi eelarvetoetusele”

COM(2011) 637 final ja COM(2011) 638 final.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav välissuhete sektsioon võttis arvamuse vastu 30. aprillil 2012.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 481. istungjärgul 23.–24. mail 2012 (24. mai istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 146, vastu hääletas 60, erapooletuks jäi 30 liiget.

1. Järeldused ja soovitusused

Komitee kiidab kaks ettepanekut heaks ja toetab neid, rõhutades siiski, et esmatähtis on muuta väljakuulutatud eesmärgid tege-
likkuseks nende elanike jaoks, kellele abi lõpuks mõeldud on, ning annab selleks järgmised soovitusused.

1.1 Kodanikuühiskonna organisatsioonid (kes kuuluvad igaüks oma eripäraga mh ametiühingute liitudesse, ühistusesse, valitsusvälistesse organisatsioonidesse või tööandjate organisatsioonidesse) tuleks kaasata mitte ainult üldiste suuniste väljatöötamise, vaid ka kogu projektide valimise, rakendamise ja tule-
muste hindamise protsessi, et toetada ja täiendada halduslikke, diplomaatilisi ja õiguslikke ELi rahastamisvahendite kontrolli-
mise ning hindamise menetlusi.

1.2 Selle asemel, et sotsiaalpartnerite ja teiste kodanikuühis-
konna organisatsioonidega üksnes konsulteerida, võimaldaks nende kaasamine kasutada sotsiaalsel, majanduslikul ja keskkon-
naalasel kogemusel põhinevaid eksperditeadmisi ning kaasatud kodanike vabatahtlikku pühendumist, parandades esindatuse ja demokraatliku avatuse, laienemise, läbipaistvuse ja sõltumatuse kriteeriume (omavastutuse eesmärk).

1.3 Selles suhtes on majandus- ja sotsiaalnõukogud olemasolu korral väärtuslik ressurs. Komitee on koos oma partneritega (kolmanda sektori organisatsioonid, ametiühingud, tööandjate organisatsioonid) nendes alati osalenud, olenemata takistustest. Komitee on olnud Euroopa Liidu ametiasutuste vahendaja delegatsioonides, kellega tal on olnud suhted, olles nii ühendussild institutsioonide ning kodaniku-, sotsiaal- ja majandusorganisatsioonide vahel kui ka soovitades mitmetel asjaoludel ELi ametiasutustele suuremat valvsust inimõiguste alal.

1.4 **Tasakaal peaks olema paremini tagatud nii Euroopa kui ka abisaavate riikide kodanikuühiskonna organisatsioonidega konsulteerimises.** Väga oluline on vältida Euroopa arengupoliitika kasutamist muudeks eesmärkideks, pöörates erilist tähelepanu valitsusväliste osalejatega ristkonsulteerimisele⁽¹⁾.

1.5 Riigi tasandil sektorite koondamisel tuleb arvestada inim-
väärse töö tagamise suunistega, mis aitavad saavutada kaasavat ja jätkusuutlikku majanduskasvu. Sotsiaalpartnerid tuleb kaasata juba alguses poliitilise dialoogi, tagamaks, et arengupoliitika eest võetakse demokraatlikult vastutus, minnes kaugemale ainult valitsuse kaasamisest.

1.6 Riikidel või riikide rühmal vahetegemine peab tuginema asjakohastel näitajatel, nagu ÜRO inimarengu indeks, mis vastab vaesuse vähendamise eesmärkidele. Igal juhul tuleks luua nn tähtsava turumajandusega riikide toetamise järkjärgulise lõpetamise strateegia.

1.7 Hea valitsemistava ja inimõiguste toetamise eesmärk ELis (muutuste kava samm) peaks olema arengu inimõigustel põhinev käsitlusviis, mida iseloomustab järgnev: osalemine poliitilistes protsessides, õiguste valdajate omavastutus ja aktiivne osalemine demokraatias, inimõiguste järgimise süsteemid rahvusvaheliselt kokku lepitud kohustuste täitmisel, poliitika sidusus inimõiguste, abi- ja majanduspoliitika vahel.

⁽¹⁾ ELT C 211, 19.8.2008, lk 77–81, raportöör Juan Moreno Preciado, „Ühinemisvabadus Vahemere piirkonna partnerriikides” ja käesoleva arvamuse punkt 3.13.

1.8 Komitee soovib pöörata erilist tähelepanu järgmistele parandusmeetmetele, et **võimalda riigi- ja erasektori abi tõhusamalt uuesti kasutusele võtta.**

- Kuna täheldatakse, et riigid, kus abi on kõige enam vaja, on samas sageli need, kus vahab kõige raskemal kujul korruptsioon, tuleks korruptsioonivastastele meetmetele erilise tähelepanu pööramiseks ning eelarvetoetuse maksete puhul konsulteerida prioriteetide seadmise, järelevalve jne osas valitsusväliste organisatsioonide, sotsiaalpartnerite ja inimõiguste valdkonnas tegutsevate ühenduste ja Euroopa võrgustikega ning need sellesse kaasata.
- Abi eesmärkide strateegilise ümbermääramise keskmes peaksid olema valdkondlikud teemad, millest komitee peab prioriteetseks aastatuhande arengueesmärke. Erilist tähelepanu tuleb pöörata sotsiaalvaldkondadele, haridusele, sealhulgas kutsealasele täiendkoolitusele, tervishoiule, uute IKTde arendamisele ja kättesaadavusele, puuetega inimeste õigustele, inimõigustele ja tööõigustele, naiste õigustele kõikides valdkondades tööl ja eraelus, nende osalemisele avalikus elus.
- Avaliku sektori abi on sihtriikide arenguks endiselt väga oluline ja vajalik. Liikmesriikide ja ELi otsetoetuste paremaks kooskõlastamiseks tuleks siiski valitsusvälistelt organisatsioonidelt ja erasektorist saadavat abi kooskõlastamisprotsessis arvesse võtta ning sellele peaksid eesmärkide järjepidevuse ja aruandluse osas kehtima samad põhimõtted.
- Komiteele teeb jätkuvalt muret enamiku liikmesriikide ametliku arenguabi vähendamise tendents ning ta rõhutab vajadust kaasata kodanikuühiskonda rohkem otsustesse eelarvetoetuse kohta.

1.9 Komitee leiab, et **komisjon peaks võimalikult palju tugevdama Euroopa ja abisaavate riikide kodanikuühiskonna otsest kaasamist** partnerluse loomiseks, mille eesmärk on avaldada positiivset mõju inimõigustele, võidelda korruptsiooni vastu ning vähendada ebatõhusa abi ohtu ja sotsiaalseid probleeme.

1.10 Liikmesriigid peaksid oma abi ühenduse tasandil kooskõlastama. Euroopa Liidu jaoks raske majanduskriisi oludes peaks olema võimalik tõsta Euroopa maksumaksjate teadlikkust abi eesmärkidest, neid tuleks neist eesmärkidest teavitada, et neil oleks võimalik öelda oma sõna nende eesmärkide kohta ning et nad saaksid neid eesmärke paremini toetada. Neile tuleks anda asjakohast teavet koolitusmeetmete kaudu, mis on mõeldud laiemale üldsusele, vabatahtlikele ja kodanikuühiskonna organisatsioonide töötajatele.

1.11 EL peaks ka tõsiselt parandama oma abi tulemuslikkust, hinnates oma majandus-, tööstus- ja põllumajandusvaldkonnas sõlmitud majanduspartnerlus-, assotsieerimis- ja vabakaubanduslepingute mõju *enne* nende sõlmimist ja nende üle järelevalvet pidades.

2. Sissejuhatus

2.1 Komisjon esitab oma 10. novembri 2010. aasta rohelise raamatu „Kasavat majanduskasvu ja säästvat arengut toetav ELi arengupoliitika / ELi arengupoliitika mõju suurendamine“ (COM(2010) 629 final) jätkuks kaks kõnealust ettepanekut.

2.2 2015. aasta lähenedes, mil tuleb täita aastatuhande arengueesmärgid ja on käimas uue mitmeaastase finantsraamistiku aktiivne ettevalmistamine, seisab Euroopa Liit silmitsi uute üleilmsete probleemidega ning sellega seoses püüab EL leida sobiva poliitika, vahendid ja ressursid, mis võimaldaksid tal säästva arengu kontekstis tõhusalt vaesusega võidelda. Seetõttu esitab komisjon muutuste kava, mille eesmärk on suurendada vaesuse vastu võitlemise raames Euroopa solidaarsust arenguriikidega.

2.3 EL on juba teinud küllaltki palju vaesuse vähendamise, eriti aga aastatuhande arengueesmärkide saavutamise nimel, kuid mitmest maailma piirkonnast ei ole äärmise vaesus veel kadunud. Põhja-Aafrika ja Lähis-Ida rahvaliikumine on näidanud, et märkimisväärse edu saavutamine aastatuhande arengueesmärkide täitmisel on väga oluline. Euroopa Komisjoni sõnul tuleb ELi arengupoliitika kujundamisel arvesse võtta arenguriikide suuri erinevusi. Lisaks on ELil võimalik teha tihedamat koostööd erasektori, sihtasutuste, kodanikuühiskonna organisatsioonide ning kohalike ja piirkondlike ametiasutustega, arvestades, et nendel osalistel on arengus oluline ülesanne. Parimate tulemuste saavutamiseks ja ELi nähtavuse suurendamiseks peaksid EL ja selle liikmesriigid rääkima ühel häälel ja tugevama üksmeelselt.

2.4 Arvestades praegust majanduse ja eelarve seisust, on väga oluline tagada, et abi kasutataks tõhusalt, et selle tulemused oleksid optimaalsed ja et seda kasutataks arengu täiendava rahastamise kaasamiseks.

2.5 Omavastutuse ja partnerluse põhimõtete järgi suunavad ELi arengukoostööd ka tulevikus partnerriikide väljatöötatud arengustrateegiad. EL soovib suurendada vastastikuseid kohustusi oma partneritega, s.t et tulemuste eest võetaks ühine vastutus. ELi sekkumise koht ja viis tuleks kindlaks määrata abiandjate kooskõlastatud raamistikus riikidega peetava dialoogi käigus. Tõhustatakse koostööd mitmepoolse süsteemi raames.

2.6 7. detsembril 2011 võttis komisjon vastu ka ettepaneku Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend,⁽²⁾ millega muudetakse ametlikuks rohelises raamatus ja kahes alljärgnevalt analüüsitava teatises kavandatud suunised.

⁽²⁾ COM(2011) 840 final, 7.12.2011, SEC(2011) 1469 ja 1470.

3. Üldised märkused

3.1 Komitee juhhib tähelepanu sellele, et ta on teinud varasemates arvamustes arvukaid tähelepanekuid, mis on endiselt asjakohased. Tegemist on järgmistega arvamustega:

— „Euroopa Liidu arengukoostöö rahastamisvahend”⁽³⁾;

— „Demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend (EIDHR)”,⁽⁴⁾ milles komitee kutsus „institutsioone üles kaaluma kodanikuühiskonna rolli ELi välispoliitikas, võttes arvesse inimõigusi ja võimalust kaasata kodanikuühiskond otsesemalt sellise poliitika kujundamise ja rakendamise. Enne mis tahes strateegiadokumendi koostamist, sealhulgas üksikutes kolmandates riikides (riigi strateegiadokument), tuleb süstemaatilisel konsulteerida organiseeritud kodanikuühiskonnaga”.

3.2 Komitee peab eriti vajalikuks toetada inimõiguste eesmärgi, eelkõige inimõigusi töökohal, naiste ja meeste võrdsuslikkust, laste õiguste kaitset ja edendamist, kaasa arvatud lapstööjõu ja sotsiaalse kaitseta mitteametliku tööjõu kasutamise kaotamist (inimväärne töö ja ILO konventsioonid).

3.3 Isegi kui komisjon toetab aastatuhande 1. arengueesmärgi (äärmise vaesuse kaotamine) täitmist, leiab komitee, et veel on liiga vähe tähelepanu pööratud teistele eesmärkidele, mis võiksid üksteisele vastastikust mõju avaldada. Näiteks 7. eesmärgi (jätkusuutlik inimkeskkond) täitmine aitab ka vaesust vähendada.

3.4 Komitee rõhutab vajadust eraldada arengukoostöös rahalisi vahendeid spetsiaalselt sooküsimustega (aastatuhande 3. arengueesmärk) tegelemiseks. Kõige enam kahetseb komitee teabe ja andmete puudumist ning seda, et ei toimu süstemaatilist järelevalvet, mis muudab väga raskeks tuvastada mis tahes positiivset või negatiivset mõju soolisele võrdsuslikkusele. See seab tõsised piirangud hästi informeeritud poliitiliste otsuste tegemisele ning asjakohaste strateegiate ja meetmete väljatöötamisele ebavõrdsuse vähendamiseks. Selleks, et olla tõhus, tuleb sooline võrdsuslikkus integreerida kõikidesse poliitika- ja valdkondadesse ja seda tuleb toetada prognoositavate rahastamisvahendite ja eraldistega, vastasel juhul tekib oht, et see jäetakse kõrvale teiste eesmärkide tõttu, mille saavutamise vajadus näib olevat kiireloomulisem⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Komitee arvamus „Euroopa Liidu arengukoostöö rahastamisvahend: organiseeritud kodanikuühiskonna ja sotsiaalpartnerite roll”. ELT C 44, 11.2.2011, raportöör Giuseppe Antonio Maria Iuliano.

⁽⁴⁾ Komitee arvamus „Demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend (EIDHR)”. ELT C 182, 4.8.2009, raportöör Giuseppe Antonio Maria Iuliano.

⁽⁵⁾ Naiste õiguste parlamentaarse komisjoni raport mitmeaastase raamistiku kohta (2014–2020) – „Assessing Gender relevance of EU External Actions” (ELi välistegevuse asjakohasus soolise võrdsuslikkuse seisukohast).

3.5 Detsentraliseerimise ja ELi esindajatele usaldatud ülesannete küsimuses komitee oma kontakt-, järelevalve ja osalemisrühmade kaudu ELi ümarlaudadel (India, Brasiilia, AKV riikidega jne) ning Vahemere piirkonnale ja idanaabrusele suunatud protsessides igal missioonil Euroopa delegatsioonidega. Komitee konstateeris, et Euroopa delegatsioonide tuge tuleks laiendada kohapeal tegutsevatele Euroopa kodanikuühiskonna organisatsioonidele. Nii oleks Euroopa abi nähtavam.

3.6 Komitee toetab komisjoni ettepanekus järgitud eesmärgi, kuid teeb mõned soovitusel eelarvetoetuse vahendi kohta, arvestades, et sellel ei ole piisavalt laiema üldsuse toetust. Kodanikuühiskonna organisatsioonide, sotsiaalpartnerite ja teiste soovitusi tuleks programmide kujundamisel ja jälgimisel rohkem arvesse võtta: demokraatia, läbipaistvus, jälgitavus, et vältida raiskamist, korrupsiooni, maksustamise vältimise ning poliitilise autoriteedi, politsei- või militaarjõu ja muude võimupositsioonide kuritarvitamise vastu⁽⁶⁾.

3.7 Esiteks tuleb hindamisel olla põhjalik, et mitte seista kaheksa aasta pärast (finantsperspektiivid 2014–2020) taas silmitsi tõsiasjaga, et komisjon hindas küll õigesti halbu tulemusi ja püüdis olukorda parandada, võttes arvesse ka uue lepinguga antud ülesandeid, aga tegi lõpuks ikka sama: konsulteeris tagantjärele, tugevdas kontrolli, muutes selle liiga üksikasjalikuks, suurendamata inimressursse ja tagamata, et kontroll organiseeritud võrgustike ja üksikisikute üle oleks asjakohaselt suunatud. Abi andmisel peaksid olema prioriteetsed kõige haavatavamad ühiskonnarühmad, kellel on probleeme juurdepääsuga, sh maa- ja äärepoolseimate piirkondade haavatavamad ühiskonnarühmad.

3.8 Teiseks privilegeeritakse mõlema poole kõige suuremaid majanduselus osalejaid (abiandjad/abisajaad), soosides tõhususe tekkimist jätkusuutlikku inimkapitali investeerimise arvelt.

3.9 Komisjon peab abi eesmärkide hindamisel olema selge ning sõnastama selgelt, kuidas tema abiprogramm seostub nii majanduspartnerluslepingute kui ka vabakaubanduslepingute läbirääkimiste eesmärkidega ning kuidas neist erineb. Selguse puudus viib siin mitte ainult segaduse ja väärti mõistmiseni, vaid võib viia ka selleni, et ei tunnustata, et seni ei ole ametlik arenguabi piisavalt aidanud saavutada aastatuhande eesmärgi, kuna abi eesmärgid ja ELi ülejäänud välispoliitika, nt kaubandus, ei ole omavahel piisavalt sidusad.

⁽⁶⁾ Komitee arvamus „Arengut edendav piirkondlik integratsioon AKV riikides”. ELT C 317, 23.12.2009, lk 126–131, raportöör Gérard Dantin ja kaasraportöör Luca Jahier.

3.10 Nt võiks EL toetada paremini ja rohkem kaasava majanduskasvu arengut, mis on suunatud rohelisele majandusele üleminekule, kus keskendutakse inimarengule, vajalike teadmiste ja tehnoloogia jagamisele ja siirdele, abi tulemuslikkuse parandamisele, hinnates nende lepingute mõju, mida EL sõlmib majandusvaldkonnas, ning muuta toimivaks „Demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend” (7).

3.11 Tuleb mees pidada, et eesmärk 0,7 % Pariisi deklaratsiooni liikmesriikide kogurahvatulust jääb eesmärgiks mahu poolest, kuid palju on riike, kes peitusid juba enne 2008. aasta finantskriisi loosungi „vähem abi, aga parema kvaliteediga” taha (Monterrey 2002, Johannesburg 2002). ELi liikmesriigid osalevad kõik Euroopa või rahvusvahelistes abiprogrammides, kuid läbi aegade on suured ühiskonna osad nii majanduslikest kui ka keskkonnavalastest väljakuulutatud hüvedest ilma jäetud. Seega on vaja taastada usaldus nii abivaldkonna kui ka majandussfääri vastu kodanikuühiskonna ja selle poliitiliste ja majanduslike valitsuste vahel, nii põhjas kui ka lõunas.

3.12 Selleks, et abi oleks kooskõlastatud ja tõhus, peavad liikmesriigid ja Euroopa Komisjon tegutsema ühiste eesmärkide nimel. Euroopa Liidu institutsioonid on iga toetava liikmesriigi erihuvide suhtes liiga tagasihoidlikud. Abisaavate riikide valitsused on saanud selliselt ära kasutada ELi liikmesriikide sageli lahknevaid majandushuveid ja panna abi finantseeringuid ja kontinente (EL, G20, OECD jne) omavahel võistleva ja konkureerima.

3.13 Demokraatliku protsessi toetamiseks on oluline meetmeid võtta. Sotsiaalpartneritega ja teiste kodanikuühiskonna organisatsioonide konsulteerimise vahel tuleks püüda leida tasakaal, et saada positiivset tagasisidet ja viia temaatilised eesmärgid ellu.

3.14 Ei saa öelda, et EL ei oleks ise tundnud sotsiaalseid tagajärgi finantskriisist, mis ulatus majanduse, seejärel eelarve, sotsiaal- ja poliitikavaldkondadesse. EL peab oma abi ja arengu-koostöö abil innustama vähendama tooraine tarbimist, hõlbustama tehnosiiret, edendama töötlevat tööstust riikides, kes on loodusvarade netoeksportijad, et vähendada ökoloogilist jalajälge ja aidata samas piirata kliimamuutuse mõju.

Ettevõtluskeskkond, piirkondlik integratsioon ja ülemaailmsed turud

3.15 Selles valdkonnas ei näidanud Busani konverentsi tulemused, et EL oleks toetanud konkreetset ja kindlat veendumust toetuse andmiseks tehnosiirdele, eluaseme parandamiseks kliimamuutuste oludes, avalike teenuste tõhustamiseks, ja tuleb tunnustada, et ELi pingutused mattusid või häabusid rohkettesse

rahvusvahelistest või riikidevahelistest majandushuveid ajendatud sponsorlustesse ja erasektori finantseeringutesse (mis annab tunnistust erasektori tugevast pühendumisest arengule), isegi kui tema osa ja riiklike vahendite panus moodustasid ikkagi ametlikust arenguabist ligikaudu poole.

3.16 Rahvusvahelisel tasandil pakuvad suured, eeskätt infrastruktuuri-, ehitus-, veemajandussektoris, põllumajanduslikus toidutööstuses, energeetika valdkonnas jm tegutsevad ettevõtted abisaavatele valitsustele teostatavuse eeluurimuid, millega veendakse tulevase finantseerijaid ning nendes kasutatakse ära abisaavate riikide kohustust järgida põhiõigusi ja neid positiivselt rakendada, soovitades suuremahuliste tööde ettevõtmist. Ent on juhtunud, et abi saanud kohalike omavalitsuste või riigi valitsuste liikmed on saanud abivahendid suunanud finantsturgudele, aitamata niimoodi alati kaasa nende projektide teostamisele, mille jaoks need vahendid olid algselt mõeldud, või on need suunatud ümber Euroopa finantsturgudele „kindlasse kohta” erakontodele.

3.17 Komitee kiidab heaks maksustamise vältimise ja korruptsiooni vastu võitlemise eesmärgid, mis peavad hõlmama võitlemist kuritegevusest või maksustamise vältimisest, mitte-ametliku või sunnitöö ja lapstööjõu kasutamisest saadud raha pesu vastu. EL saavutaks nii teiste abiandjatega sidususe eesmärgi.

3.18 EL peab seega tingimata ergutama liikmesriike oma panust suurendama, aga kooskõlastatult ja integreeritult, konsulteerima oma kodanikuühiskonnaga eesmärkide asjakohasuse teemal, et veenda liikmesriike, et arenguabi ei ole üksnes maine ja turuosa küsimus, edendama ja soodustama dialoogi kodanikuühiskonna organisatsioonide, sotsiaalpartnerite ja liikmesriikide vahel, kaasates kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused nii ELis kui ka väljaspool.

4. Konkreetsed märkused

4.1 Pärast toetust, mille tõi kodanikuühiskonna organisatsioonidele Accra foorum 2010. aasta septembris, võtsid nad vastu nn Istanbuli põhimõtted arengu tõhustamiseks, mis on enam kui 70 riigis ja sektoris läbi viidud pika konsultatsiooniprotsessi tulemus. Need põhimõtted moodustavad 2011. aasta juunis vastu võetud arengu tõhususe rahvusvahelise raamistiku aluse; raamistikus on kehtestatud kriteeriumid kodanikuühiskonna organisatsioonide tavade tõlgendamiseks ja joondamiseks Istanbuli põhimõtetele, nende kohandamise teel kohalike ja valdkondlike oludega. Sellega seoses pöördus komisjon komitee

(7) Vt joonealune märkus nr 4.

poole ettevalmistava arvamuse saamiseks, et määratleda, milline võiks olla struktureeritud dialoogi raames kodanikuühiskonna osalus arengupoliitikas ja arengukoostöös⁽⁸⁾.

4.2 Komitee pöörab suurt tähelepanu 2012. aasta juuni Rio de Janeiro toimuva ÜRO säästva arengu konverentsi ettevalmistamise kontekstile.

4.3 Selleks tuleb komitee meelde oma arvamuses „Rio+20: rohelise majanduse ja juhtimise parandamise suunas – Euroopa organiseeritud kodanikuühiskonna panus”⁽⁹⁾ sõnastatud järeldusi ja soovitusi ning hiljutises täiendava arvamuse „Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee seisukoht ÜRO säästva arengu konverentsi (Rio+20) ettevalmistamisel”⁽¹⁰⁾ sõnumit.

4.4 ÜRO Rio+20 konverentsil peavad maailma riikide juhid kokku leppima konkreetsetes tegevuskavas, mis toob kaasa aastatuhande eesmärkide täitmise kontrollimise, säästva arengu ja tagab vaesuse kaotamise (1. eesmärk) meie planeedi suutlikkuse piires.

4.5 Komitee rõhutab eelkõige seda, et vaesuse kaotamine ja kõigile piisavale toidule, joogiveele ja säästvale energiale võrdse juurdepääsu tagamine peavad olema Rio+20 tegevuskava peamised prioriteedid. Kohaliku keskkonnahoidliku põllumajanduse edendamine arenguriikides on vaesuse vastu võitlemises ja toiduga kindlustatuse parandamisel väga oluline ning majanduslikus plaanis on see elujõuliste maapiirkondade arengu mootor.

4.6 Mis puutub erasektoris, siis tuleks toetada sotsiaalpartnerite (tööandjate ja töötajate organisatsioonid) ja sotsiaaldialoogi tunnustamist paljudes partnerriikides. Nagu ÜRO arenguprogrammis ja keskkonnaprogrammis soovitatakse (üleminek rohelisele majandusele), on sotsiaaldialoog väga oluline selleks, et tagada laialdane demokraatlik omavastutus majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaarengu eesmärkide eest ja põhiliste tööstandardite järgimine ja sotsiaalse õigluse edendamine. Sotsiaaldialoogi ja sotsiaalse õiglusega annavad tööandjate ja töötajate esindajad oma kaasabi tõhusate sotsiaal-, majandus- ja keskkonnaarengu strateegiatega määratlemisele ning parandavad konfliktide ennetamist ning sotsiaalset stabiilsust.

4.7 Innustades ettevõtja sotsiaalse vastutuse ja teiste samalaadsete algatuste põhimõtete laialdast järgimist, on oluline, et kõik asjaomased erasektori osalejad rakendaksid põhimõtteid ja tööstandardeid, nagu need on määratletud ILO konventsioo-

nides ja mida kontrollitakse ILO asutatud järelevalvesüsteemiga. Just rahvusvahelised ettevõtted, eelkõige juhul, kui nad saavad varem või hiljem ka avaliku sektori toetust, peaksid võtma aktiivseid meetmeid, et järgida ettevõtjate ja inimõiguste alaseid juhtpõhimõtteid ÜRO võrdlusraamistikus „kaitsta, austada ja heastada”, ILO kolmepoolset põhimõtet deklaratsiooni rahvusvaheliste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika kohta, OECD juhtpõhimõtteid rahvusvahelistele ettevõtetele ja ÜRO ülemaailmset ettevõtete kokkulepet („Global Compact”). Neil on ka võimalus järgida rahvusvahelise finantskorporatsiooni (Maailmapank) ja ILO vahelises põhiliste tööstandardite alases koostöös välja selgitatud parimaid tavasid kogu tootmisahela ulatuses.

4.8 Erasektori toetus võib olla trump arengu jaoks, aga ametlikku arenguabi ei tohiks kasutada erasektori riskidele tagatise andmiseks või avalike teenuste asendamiseks. Avaliku ja erasektori partnerlused (PPP) peaksid pikaajaliste tegelike vajaduste põhjalikule analüüsile toetudes võimaldama ja tagama kogukonna riskide õiglase jaotuse, toodetud kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja keskkonnavalise jätkusuutlikkuse. Nendes tuleb tõesti järgida mitmepoolset käsitusviisi ning neid ei tohiks kasutada avalike teenuste erastamise vahendina juhtudel, kui need eksisteerivad, on toimivad või kui neid saaks parandada.

4.9 Sotsiaalmajandusega tegelevate ettevõtete ja organisatsioonidega (sealhulgas ühistud) kui säästva arengu peamiste osalejatega abisaavates riikides tuleb konsulteerida, kaasata nad eesmärkide seadmisel ja toetada nende eesmärkide saavutamist, arendades nii nende potentsiaali abi osalistena ning abi eest vastutuse võtmisel.

4.10 Paljudes Aafrika, Aasia või Ladina-Ameerika riikides, mis on nüüdsest klassifitseeritud „keskmiste tuludega riikideks”, ei ole vaesus kaugeltki kadunud, iseäranis rikaste ja vaeste vahel suureneva lõhe seisukohast. Täpsemalt öeldes elab 75 % vaestest veel keskmiste tuludega riikides. See tähendab, et eesmärk ehitada üles demokraatlikud ja õiglased ühiskonnad, kus on tugevad sotsiaalpartnerid, on geograafiliste programmide jaoks endiselt asjakohane.

4.11 Igal juhul peaksid kõik arenguriigid jääma abikõlblikuks temaatiliste programmide jaoks, mille vahendeid tuleb järelikult suurendada. Siinkohal tuleks paindlikumaks muuta kavatsus jätta igale riigile maksimaalselt kolm teemat, tehes seda tihedas koostöös nii abisaavate riikide valitsustega kui ka erasektori majandus- ja sotsiaalosaliste ja teiste kodanikuühiskonna organisatsioonidega.

4.12 Ka poliitiline valik lõpetada järk-järgult „rikkamate arenguriikide toetamine” peab põhinema sellistel asjakohastel näitajatel nagu ÜRO inim- ja sotsiaalarengu indeks ning see valik tuleb teha OECD rahvusvahelise konsensusega, et vähendada sisemisi erinevusi.

⁽⁸⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee aramus „Kodanikuühiskonna osalemine ELi arengupoliitikas ja arengukoostöös” ELT C 181, 21.6.2012, lk. 28.

⁽⁹⁾ ELT C 376, 22.12.2011, lk. 102.

⁽¹⁰⁾ ELT C 143, 22.05.2012, lk. 39.

4.13 Komitee kiidab heaks eesmärgi tugevdada riiklike sidusrühmade mõju ja legitiimsust partnerriigi eelarveprotsessis ning leiab, et kui see on tõhus, siis võib eelarvetoetust käsitleva, faktidel põhineva ja kontrollitava teabe avalikustamine võimaldada teha märkimisväärseid edusamme aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel. Seetõttu toetab komitee komisjoni tööd selles suunas.

Brüssel, 24. mai 2012

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Staffan NILSSON

LISA

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Arvamusele

Arutelu käigus lükati tagasi järgmised muudatusettepanekud, mis kogusid hääletamisel enam kui veerandi häältest:

Muudatusettepanek 14: Punkt 3.16

~~Rahvusvahelisel tasandil sõltub väga suurte (eriti infrastruktuuri, ehitus-, veemajandussektoris, põllumajanduslikus toidutööstuses, energeetika valdkonnas jm tegutsevate) (1) ettevõtete likviidsus vahel liiga suurel määral ametlikust arenguabiist. Abisaavatele valitsustele tehtud teostatavuse eeluuringutega veendakse tulevase finantseerijaid ning nendes kasutatakse ära abisaavate riikide kohustust järgida põhiõigusi ja neid positiivselt rakendada, soovitudes suuremahuliste tööde ettevõtmist. Ent on juhtunud, et abi saanud kohalike omavalitsuste või riigi valitsuste liikmed on saanud abivahendid suunanud finantsturgudele, aitamata niimoodi alati kaasa nende projektide teostamisele, mille jaoks need vahendid olid algselt mõeldud, või on need suunatud ümber Euroopa finantsturgudele „kindlasse kohta” või erakontodele.~~

Motivatsioon

Punkt ei ole selge ega lisa arvamusele mingit väärtust. Viimane lause ei näita üldist probleemi, vaid ühe või mitme inimese kuritegu. Selle lisaväärtus on väga ebaselge.

Hääletuse tulemus

Poolt: 57

Vastu: 137

Erapooleteid: 29

Muudatusettepanek 10: Punkt 4.8

~~„Erasektori toetus võib olla trump on arengu edendamise võtmetegur arengu jaoks, aga ametlikku arenguabi ei tohiks kasutada erasektori riskidele tagatise andmiseks või avalike teenuste asendamiseks. Avaliku ja erasektori partnerlused (PPP) peaksid pikaajaliste tegelike vajaduste põhjalikule analüüsile toetudes võimaldama ja tagama kogukonna riskide õiglase jaotuse, toodetud kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja keskkonnavalase jätkusuutlikkuse. Nendes tuleb tõesti järgida mitmepoolset käsitusviisi ning neid ei tohiks kasutada avalike teenuste erastamise vahendina juhtudel, kui need eksisteerivad, on toimivad või kui neid saaks parandada.”~~

Motivatsioon

Muudatusettepaneku eesmärk on säilitada tasakaalustatud lähenemisviis.

Hääletuse tulemus

Poolt: 96

Vastu: 126

Erapooleteid: 11

(1) Kuni Maailmapanga ja Euroopa Investeerimispanega abikõlblikkusstandardite muutmiseni ja veel praeguseni, vaatamata läbiviidud reformidele.